

”Hvad taler imod en mere
aktiv dødshjælp?”

2. december 2013

”Hvad taler imod en mere
aktiv dødshjælp?”

Eutanasi

- lovliggørelse af drab på begæring?

DET ETISKE RÅD
2003

”I Holland har det siden 2001 været lovligt for praktiserende læger under visse omstændigheder at yde aktiv dødshjælp til alvorligt syge patienter, der lider ubærligt og ikke har nogen udsigt til forbedring.

Bør det efter din opfattelse være tilladt for læger at yde aktiv dødshjælp, hvis en alvorligt syg patient frivilligt og velovervejnet anmoder om dødshjælp?”

”I Holland har det siden 2001 været lovligt for praktiserende læger under visse omstændigheder at yde aktiv dødshjælp til alvorligt syge patienter, der lider ubærligt og ikke har nogen udsigt til forbedring.

Bør det efter din opfattelse være tilladt for læger at yde aktiv dødshjælp, hvis en alvorligt syg patient frivilligt og velovervejnet anmoder om dødshjælp?”

”I Holland har det siden 2001 været lovligt for praktiserende læger under visse omstændigheder at slå alvorligt syge patienter ihjel, der lider ubærligt og ikke har nogen udsigt til forbedring.

Bør det efter din opfattelse være tilladt for læger at slå en alvorligt syg patient ihjel, som frivilligt og velovervejet anmoder om dødshjælp?”

Problemer med meningsmålinger om legalisering af eutanasi:

- værdiladet problembeskrivelse
- de adspurgte ved ikke, hvad de svarer på
- man spørger raske

Meningsmålingen angiver de to sædvanlige ”hovedargumenter” for eutanasi

- Undgå ubærlig/unødvendig lidelse
- Respekt for selvbestemmelse (autonomi)

At undgå unødvendig lidelse?

- Man fjerner ikke kun lidelsen, man fjerner den lidende
- At eutanasi sigter mod at forbedre livet ved at tilintetgøre det, er i virkeligheden selvmodsigende
- Man kan ikke lindre et dødt menneske

Autonomi?

- Kan autonomi i forbindelse med ens egen død udøves af en patient, som er i en tilstand af lidelse, fortvivlelse og angst

Autonomi?

- Hvis patienten er fri til at vælge eutanasi, kan han eller hun ikke blive fri for at *skulle* vælge.

Retten til at vælge bliver en *pligt* til at vælge.

Autonomi?

- Autonomi med hensyn til beslutning om ens egen død udøves ikke uden hensyn til andre

Dr Wilfred van Oijen (left) talks to a patient in a television documentary, *Death on Request*

Autonomi?

- Selvbestemmelse bør ikke kunne inkludere dette at give afkald på sin selvbestemmelse (*jf. filosofen John Stuart Mill*)
- Selvbestemmelse med hensyn til ens egen død er halveret: Man kan bestemme sig for at dø, hvis man ikke vil leve, men man kan ikke bestemme sig for at leve, hvis man skal dø

Autonomi?

- Såkaldt autonomi i forbindelse med eutanasi kan være forklædt formynderi (paternalisme)
- Autonomi er ikke den eneste endsige den vigtigste faktor i beslutningen om eutanasi

Forskønnende omskrivelser (euphemismer)

- Danmark: “En værdig død”,
“barmhjertighedsdrab”,
”medlidenhedsdrab”, ”døds*hjælp*”
- Schweiz: “Dignitas”
- USA, Oregon: “Death with dignity act”
- Tyskland (1920): Livsuværdigt liv
“Lebensunwertes Leben”

At dø med værdighed?

- Værdighed beror ikke alene på autonomi
- Selve vurderingen af patientens livskvalitet og fastsættelse af patientens livsværdi kan være med til at nedskrive den

Tidligere euphemismer

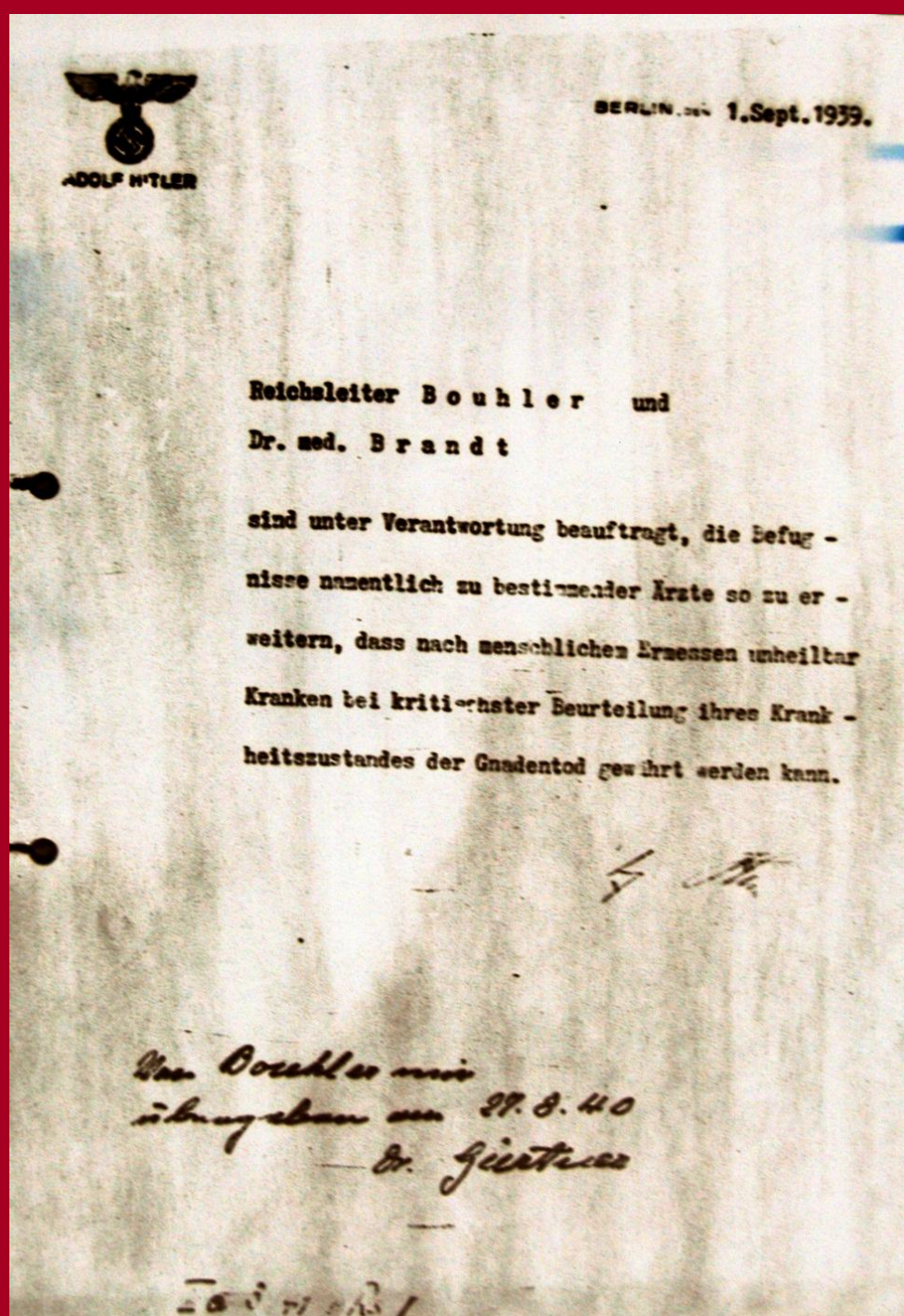
§ 1. Den som lider af en uhelbredelig eller terminal *sygdom, som er ubærlig* for patienten og andre, skal kunne anmode om *nådesdød*, på betingelse af, at det er hans *udtrykkelige ønske*, og at det kan tiltrædes af en særligt bemyndiget læge.

Lovforslag oversendt til KdF (Kanzlei des Führers) August 1939

Hitlers T4-ordre

Rigsleder Bouhler og dr. med. Brandt er hermed **under ansvar** givet i opdrag at udvide myndigheden til bestemte navngivne læger, således at syge, som efter en menneskelig målestok er **uhelbredeligt syge**, kan **bevilges nådes døden**, efter en **kritisk vurdering** af deres tilstand.

Adolf Hitler, 1939

Konklusion I

- Man har villet beskrive eutanasi som et fornemt (og ultimativt) eksempel på udøvelse af selvbestemmelse, men af flere grunde er det en illusion.

Konklusion II

- At eutanasi sigter mod at forbedre livet ved at tilintetgøre det, er selvmodsigende
- Begrebet værdighed misbruges i eutanasidebatten. Ved at betegne eutanasi som "en værdig død" bliver dette *ikke* at bestemme dødstidspunktet uværdigt

Konklusion III

- En patient i stor lidelse har mere brug for empati, omsorg og kærlighed end for, at nogen giver ham eller hende mulighed for at blive taget af dage, hvis dette er, hvad patienten anmoder om, når omgivelserne bedømmer tilstanden til at være tilstrækkelig håbløs

Konklusioner IV

- Ideerne om eutanasi er altid blevet lanceret med et forskønnende sprog. Handlingen vil altid være for patientens skyld(?)

”For tiden er det da kun et forslag om at dræbe dem, der er til plage for sig selv.

Med tiden vil det blive anvendt på dem, der er en plage for andre.”

G.K. Chesterton

Konklusion V

- Læge-patientforholdet?

aktiv dødshjælp

GE

n værdig død
riften på forsi-
blad onsdag den
står i artiklen
picer i Dan-
ge steder end-
endige viden og
n værdig død.
endres.
t jo sådan, at en
befolkning
l for at få en
kan sige ja tak
g vil gerne for-

Guld-
bech
havde
kræft,
og syg-
dom-
men
havde
spredt sig
til lunger
og lever.
"Mit største øn-
ske er at få hjælp til at dø på
værdig vis."

Kaj Guldbech fik til sidst lov til at

FOTO: SCARPIX

mit eget,
ikke statens.

Dansk lov burde ligesom i
andre europæiske lande rumme mu-
ligheden for aktiv dødshjælp. Hjæl-
pen skal kunne gives af læger, som

Jeg kunne godt have ør-
der ud over de mange klo-
sker, professorer, præste-
dere, overlæger og så vid-
havde været nogle - und-
trykket - lidt mere almin-
skere, hr. og fru Møller og
fru Hansen. Deres holdn-
også fortjene at komme t
så vigtigt spørgsmål.

Jeg siger dette, fordi
lig har været en Me-
dersøgelse, hvor m-
1000 danskere er
om at forholde
dødshjælp.
gang é
var